

Λίνα Μενδώνη: Να επιστραφούν οι παράνομα εξαχθείσες αρχαιότητες από οποιαδήποτε χώρα, αποτελώντας μέρος της συλλογικής ταυτότητας τους

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Σε ειδική τελετή, που διοργανώθηκε στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη παρέλαβε από τον Διευθυντή του MET Max Hollein την χάλκινη κεφαλή του γρύπα από την Αρχαία Ολυμπία, που μέχρι χθες κατείχε περίοπτη θέση στην πτέρυγα της Συλλογής των Ελληνικών και των Ρωμαϊκών Αρχαιοτήτων.

Η χάλκινη κεφαλή του γρύπα, η οποία κοσμούσε χάλκινο τριποδικό λέβητα και

χρονολογείται στα **650-625 π.Χ.**, αποτελεί ένα εξαιρετο δείγμα της **αρχαίας ελληνικής μεταλλοτεχνίας** επιστρέφει στην Ελλάδα κατόπιν μακράς και συστηματικής συνεργασίας του Υπουργείου Πολιτισμού και του Μουσείου.

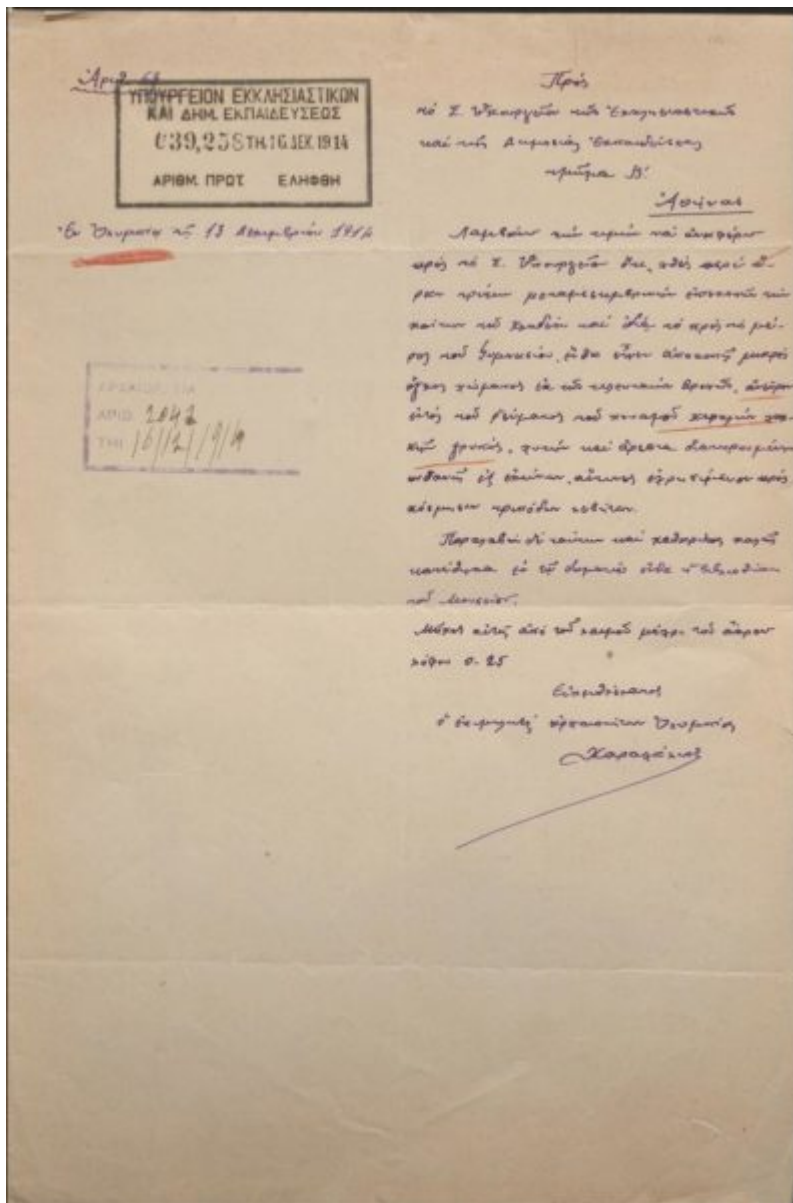
Όπως σημείωσε η Υπουργός Πολιτισμού στον χαιρετισμό της στην τελετή, «ο συγκεκριμένος επαναπατρισμός είναι ιδιαίτερα σημαντικός, καθώς δεν είναι το αποτέλεσμα αιτήματος διεκδίκησης από τις ελληνικές αρχές. Αντίθετα, το ίδιο το MET, το 2018, ανέλαβε την πρωτοβουλία να διερευνήσει την προέλευση αυτής της κεφαλής γρύπα, η οποία ήταν μέρος της Συλλογής Ελληνικών και Ρωμαϊκών αρχαιοτήτων από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, μετά από ιδιωτική δωρεά».

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη

Η Λίνα Μενδώνη τόνισε ότι «η πράξη αυτή αποτελεί απόδειξη της δέσμευσης του Μουσείου για επιστημονική ακεραιότητα, επαγγελματική ηθική και σεβασμό στην πολιτιστική κληρονομιά. Αντανακλά, επίσης, μια ευρύτερη αλλαγή στις πρακτικές των μουσείων παγκοσμίως -που δίνει έμφαση στη δέουσα επιμέλεια- στην αξιολόγηση όχι μόνο της νομιμότητας αλλά και της ηθικής βάσης συγκρότησης

των Συλλογών τους. Αυτή η δυναμική προσέγγιση, την οποία είμαστε στην ευχάριστη θέση να βλέπουμε να κερδίζει δυναμική σε κορυφαίους πολιτιστικούς θεσμούς, αναγνωρίζει τη σημασία των ειδικρινών και εποικοδομητικών συνεργασιών μεταξύ των Μουσείων και των Οργανισμών που διαχειρίζονται την πολιτιστική κληρονομιά. Η Ελλάδα είναι μεταξύ των χωρών, των οποίων οι πολιτιστικοί θησαυροί έχουν υποστεί κλοπή και παράνομη διακίνηση. Πιστεύω ακράδαντα ότι όλες οι αρχαιότητες που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από οποιαδήποτε χώρα πρέπει να επιστρέψουν στον γενέθλιο τόπο τους και στους νόμιμους ιδιοκτήτες τους, ως ουσιαστικό μέρος της συλλογικής τους ταυτότητας».

Η κεφαλή του γρύπα είχε βρεθεί στην Αρχαία Ολυμπία, τον Δεκέμβριο 1914, από τον επιμελητή του Μουσείου Θεμιστοκλή Καραχάλιο

Ο Διευθυντής του MET Max Hollein στον χαιρετισμό του χαρακτήρισε τον

επαναπατρισμό ως «μια πάρα πολύ ιδιαίτερη στιγμή για τη συνεργασία του MET και του Υπουργείου Πολιτισμού» και τόνισε: «Είναι ένας πάρα πολύ σημαντικός επαναπατρισμός, ενός από τα πιο εμβληματικά εκθέματα της Συλλογής Ελληνικών και Ρωμαϊκών αρχαιοτήτων. Είναι η χάλκινη κεφαλή γρύπα, που διερευνήσαμε, εξετάσαμε και καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι δεν έφυγε νόμιμα από τη χώρα προέλευσής του, την Ελλάδα. Η συνεργασία μεταξύ του MET και του Ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού βασίζεται στην κοινή πεποίθηση για διεθνή συνεργασία στην προστασία και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς».

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη με τον Διευθυντή του MET Max Hollein

Η έρευνα από την αρμόδια Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του Υπουργείου Πολιτισμού στο Αρχείο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας απέδειξε πέραν πάσης αμφιβολίας ότι η κεφαλή του γρύπα στο MET ταυτίζεται με εκείνη που είχε βρεθεί στην Αρχαία Ολυμπία, τον Δεκέμβριο 1914, από τον επιμελητή του Μουσείου Θεμιστοκλή Καραχάλιο. Το αρχαίο είχε εντοπιστεί στην κοίτη του ποταμού Κλαδέου, δίπλα στο αρχαίο Γυμνάσιο της Ολυμπίας, σε χώματα που είχαν παρασυρθεί από το ποτάμι και είχε παραδοθεί από τον επιμελητή στο Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας, όπου έγινε ο καθαρισμός του. Η πρώτη δημοσίευση της αρχαίας κεφαλής με φωτογραφική τεκμηρίωση έγινε το 1915, στο Αρχαιολογικό Δελτίο, την επίσημη έκδοση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Σύμφωνα με το αρχειακό υλικό που εντόπισε η αρμόδια Διεύθυνση, ο γρύπας κλάπηκε την δεκαετία του 1930 από το Μουσείο, όπου παρέμενε μέχρι τότε ακατάγραφος. Η

πρώτη αναφορά στην απώλειά του γίνεται το 1937-1938, στην ετήσια έκθεση των Γερμανών ανασκαφών της Ολυμπίας. Το 1940 η Αρχαιολογική Υπηρεσία διερεύνησε την υπόθεση της κλοπής, η οποία φαίνεται ότι έγινε το 1936 και προχώρησε στις ενδεδειγμένες ενέργειες κατά των προσώπων που είχαν την ευθύνη της φύλαξης των συλλογών την περίοδο αυτή.

Η Λίνα Μενδώνη με τον Διευθυντή του MET Max Hollein

Η αντίστοιχη έρευνα στα αρχεία του MET επιβεβαίωσε το χρόνο κλοπής της κεφαλής, καθώς φαίνεται ότι αυτή πωλήθηκε το καλοκαίρι του 1936 από Έλληνα αρχαιοπώλη στον Αμερικανό αρχαιοπώλη J. Brummer, για να πωληθεί στη συνέχεια, το 1948, στον W. C. Baker, και να καταλήξει κατόπιν δωρεάς, το 1971, μαζί με τα υπόλοιπα αντικείμενα της Συλλογής Baker, στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

Στην τελετή παρέστησαν η Γενική Πρόξενος της Ελλάδας στη Νέα Υόρκη, **Ιφιγένεια Καναρά,**

η πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Ευθυμία Γκαράνη, η Γενική Διευθύντρια του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, Αναστασία Γκαδόλου, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου Αθηνών Γεώργιος Τσαπρούνης, η Διευθύντρια Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ΥΠΠΟ Βάσω Παπαγεωργίου και η Τμηματάρχης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών Έλενα Βλαχογιάννη.